

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 574. An & qualiter revocari possit donatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

CAPUT II.

De effectu & revocatione donationis.

Quæst. 573. Quis sit effectus donationis.

R Esp. Primo donatio simplex verbalis, necdum aequali traditione rei donatæ confirmata, quamprimum facta & à donatario acceptata producit in donante obligationem rem donatam præstandi, ut constat ex claro textu. §. 1. *Insti. h. t.* quam tamen donatarius propria auctoritate occupare non potest. parit siquidem talis donatio ortaque ex ea obligatio in donatario solum actionem contra donatorem ad tradendam rem verbaliter donatam, non tamen ex se sola, sed assistentiâ legis, nimirum. *L. si quis argentum. c. h. t.* ubi ea actio illi conceditur, unde & dicitur conditio ex lege; quia hæc lex nullum aliud certum genus actionis expressit. ita tamen, ut lex illa sit causa illius efficiens remota; unde & est actio civilis; & proxima sit conventio seu pactum legitimum donatorem inter & donatarium, ratione cuius est personalis, sicut & omnes conditiones sunt personales. Lauterb. *b. t. §. 34. juncto §. 35.* Estque hæc actio stricti juris. *L. 22. ff. h. t. & perpetua, & 30. annis præscribitur, transitque post mortem donatarii ad ejus hæredes; cum donatarius simplex præmoriens jus quæsitum ad suos hæredes transmittat adversus donatorem & ejus hæredes.* Lauterb. §. 35. *juncto §. 36. & 37. in fine.* Objectum hujus actionis est res donata præstanda; & quidem deductis seu reservatis alimentis donatori, ut deducto ære alieno, nimirum quod donator ex causa onerosa debet; cum donator, etiam condemnatus, non nisi in quantum facere potest, teneatur. Lauterb. §. 37. *juncto §. 39. juxta L. 41. §. 2. ff. de re jud. & expressum textum. L. 33. ff. h. t. ubi; actione, nimirum hac, non in solidum, sed quantum facere potest, convenitur. & l. 12. ff. eod. ubi; qui ex donatione se obligavit, in quantum facere potest, convenitur; sed enim, quod creditoribus debetur, erit detrahendum. Sed neque hæc actio se extendit ad fructus interea, quod donator est in mora rem donatam tradendi, perceptos. L. 11. ff. h. t. l. 9. §. 1. ff. eod. ubi; ex rebus donatis fructus percepti in rationem donationis non computantur, ex ea etiam ratione; quod ante traditionem donatarius non est dominus rei donatæ; res autem domino suo fructificant. Lauterb. §. 37. qui tamen id limitat hoc modo: nisi nondum consumpti sint. Neque se extendit ad usuras ob dilationem traditionis exigendas. Lauterb. *l. c. juxta l. 22. ff. h. t. ubi; eum, qui donationis causâ pecuniam vel aliud quid promisit, de mora solutionis pecuniæ usuras non debere summæ æquitatis est &c. idque, ne donatori sua liberalitas nimis damnosa sit; & quia donatio est stricti juris conventio. Quod si verò res donata post promissionem seu donationem verbalem illius à donante alienata est, reservatur tamen donatario dicta actio personalis contra donatorem ad æstimationem illius consequendam. Lauterb. §. 41. cum Bachov. ad vvesenb. h. t. n. 7. Paritur quoque ex donatione vindicatio rei, si donatario tradita sint rei donatæ ea instrumenta, quæ jus in ea re competens denotant, per l. 1. c. h. t. Brunem, *ibid.* Hahn ad Novell. 162. c. 1. v. interdum rei vindicatio. Lauterb. §. 34. Porro**

quod dictum de donatione simplice, etiam locum habet in donatione, quæ fit sub modo, quâ quid donatur, ut rursum quid fiat. v. g. ut præstentur alimenta, donatarius ad id præstandum. v. g. alimenta obligatur, & adigitur actione præscriptis verbis. *l. 9. ff. h. t. vel conditione ex lege. l. 35. §. fin. c. h. t. Lauterb. l. c. & modo illo non impleto donans ejusve hæres res donatas vindicat. L. 2. & 3. c. de condit. ob caus. Re autem sic donata, ut post decem annos alteri restituatur, elapso hoc tempore, huic tertio competit eadem actio personalis contra donatarium ejusve hæredes. l. 3. c. de donat. qua sub modo. Lauterb. l. c. citans Fachin. l. 8. contrav. c. 88.*

2. Resp. Secundò effectus donationis perfectæ, seu per traditionem consummatæ est, ut vi illius dominium rei transeat in donatarium. *l. 1. 25. 33. ff. h. t. & si donator illius non erit dominus, conditio ulucapiendi & titulus pro donato, nisi fortè vitium ex alia causa subfuerit. l. 2. 3. 6. ff. pro donato. Lauterb. §. 29. juncto §. 28. dum interim simplex donatio erat tantum causa vel titulus rem ejusque dominium mediante traditione acquirendi. Unde si res duobus donata, & posteriori simul tradita, hic posterior est in dominio. l. 2. c. de R. V. nullo contra hunc priori donatario competente remedio, non reali; quia per solam conventionem jus in re consecutus non est, non personali; quia cum secundo donatario non contraxit. Sed solum competente ei actione contra donatorem. ita Lauterb. *cit. §. 28.* Non tamen ex ea donatione oritur donatario, etiam omnium bonorum, obligatio solvendi creditoribus donatoris; quia per hoc non evadit hæres, aut constituitur loco illius, sed manet & est successor singularis. *L. 2. c. de par. hered. ac proinde à donatoris existentis non solvendo creditoribus conveniri nequit. L. 15. c. h. t. & l. fin. c. de hered. abt. Lauterb. §. 40. citatis F. br. in cod. l. 8. tit. 34. def. 4. & Mevio. p. 5. decis. 271. à n. 2. qui dicat hanc sententiam verissimam secundum rationem juris; licet alii apud eundem Lauterb. admittant, hodièdum ex æquitate etiam directè adversus donatorum intentari posse actionem, donatore non existente solvendo. ut ea aliàs absolute contra eum intentari potest, & is conveniri in casu hypothecæ jam constitutæ in rebus postea donatis; uti & à creditoribus tantum chirographicis, si in eorum fraudem facta donatio. *L. 6. §. 11. L. 10. 17. ff. quo in fraudem creditor. Carpz. L. 5. resp. 63. n. 13. Mev. l. c. decis. 272. à n. 4. Lauterb. §. 40. intenta tamen prius, ut hic cum Carpz. *7. F. p. 2. c. 12. def. 28.* actione revocatoria. plures similes exceptiones vide apud Lauterb. *l. c.****

Quæst. 574. An & qualiter revocari possit donatio.

R Esp. Donatio inter vivos legitime & absolute facta (intellige, non tantum traditione consummata, sed & perfecta nudo pacto seu consensu, etiam nulla stipulatione interveniente vel traditione secuta, ut expressè de Lugo. *d. 23. num. 167. Pirh. h. t. num. 32.* de utraque enim accipiendæ leges; etsi quidam AA. ut Lauterb. §. 41. meminerint solum donationis traditione consummatæ) regulariter revocari nequit; neque, penitentiâ donatoris juxta expressum textum. *L. fin. c. de revocat.*

vocat. donat. neque per rescriptum Principis juxta clarum quoque textum. *L. 5. c. eod.* cum nemo remere jure suo quæsito invitus privati possit, ne quidem Supremi Principis autoritate, nisi ob bonum commune seu utilitatem publicam, cui utique privata cedere debet.

2. Dixi primò donatio: *inter vivos*, nam donatio mortis causâ à donatore quandocunque revocari potest, *L. mortis caus. il. 4. ff. de donat. caus. mort.* Clarus, §. donatio, q. 25. n. 2. dicens id in jure esse notissimum, idque vel expressè vel tacitè, ut si donator rem, quam donaverat (intellige, necdum secuta traditione) in alium alienet, ex hoc enim cenetur donatio revocata, *L. illud. ff. de donat. caus. mort.* Sic etiam ob convalescentiam donantis revocatum ceteri hanc donationem ait Clar. n. 4. Si facta instantis mortis periculo; secus, si facta hoc periculo non instante. Dixi secundò: *donatio facta absolute*: hoc est, merè liberaliter, & non ob causam, siquidem, si facta ob causam, ipso jure revocatur, causâ non securâ, & donanti competit rei vindicatio. *L. 1. c. de donat. ob caus. Clarus. l. c. n. 1. cum Curtio Jun. conf. 126. num. 14.* dicente communem. Dixi tertio: *regulariter & remere*: cum interdum vel pro parte vel in totum revocari possit ob causas legitimas, quales ferè sunt sequentes: donationis inofficiositas, superveniens donatori paupertas, ingratitude donatarii, superveniencia liberorum, de quibus nunc in particulari.

Quæst. 575, An & qualiter revocari possit donatio, quia inofficiosa.

1. Resp. Primò revocari potest donatio inofficiosa, qualis dicitur illa, quæ facta est contra officium paternæ pietatis in filios; ut si pater vel mater excessivè seu in tanta quantitate donavit uni vel etiam pluribus filiis, ut reliquis filiis sua legitima, hoc est, portio de bonis paternis vel maternis lege ipsis debita, auferatur vel minuat, tunc enim hi per querelam apud Judicem institutam post mortem patris revocare possunt donationem, non quidem in totum, sed in quantum ea modum excedit, & legitimam illis portionem abstulit aut diminuit, ut constat ex *L. si totas. l. si mater. & seq. c. de inoffic. donat.* Proceditque id ipsum, etsi talis donatio sit juramento confirmata; cum juramentum præstitum in damnum tertii non obliget. Clar. §. donatio, q. 24. num. 3. Gutt. de juram. p. 1. c. 9. à n. 8. Castrop. rr. 32. d. 2. p. 30. §. 2. n. 1. Muller, ad stru. h. t. th. 14. lit. 9. idem esse dicens de renunciatione hujus revocationis facta à donatore, seu illam nullum effectum habere; eò quòd illa revocatio non inducta in favorem donatoris, sed filiorum & hæredum illius. Præterea si donatio talis inofficiosa facta est personæ extraneæ absque animo fraudandi filios legitimâ seu bona fide; dum v. g. quis per imprudentiam plus putans se habere in facultatibus suis, quam revera habet immoderatâ & profusiores, quam legitima liberorum patitur, faciat donationes, revocari potest à filiis, non in totum, sed quatenus legitimæ eorum præjudicat. Si autem facta consilio seu animo fraudandi liberos, iisque nihil relictum donationem in totum revocari posse, idque in odium fraudis; si tamen iis relictum est aliquid, revocandam tantum usque ad legitimam debitam, docent Abb. in c. ult. h. t. n. 5. Clar. l. c. num. 2. & 4. Less. l. 2. c. 18. n. 112. Zoës. in ff. h. t. n. 76. apud Pich. h. t. n. 47. Contrarium, siue donationem in-

officiosam indistinctè, adeoque etiam factam animo fraudandi, revocandam tantum ad legitimam usque debitam filiis vel nepotibus, tenentibus Molin. d. 283. n. 12. Fachin. *L. 6. contro. c. 84.* Stru. h. t. th. 14. lit. 8. & aliis pluribus, quibus inhæret Castrop. l. c. §. 1. n. 2. citans quoque pro hac sententia Lessium, ex ea ratione, quod nullibi in jure ea distinctio expressa, fiatque tantum in citatis *ll.* (quæ donationes etiam factas extraneis comprehendunt) mentio revocationis usque ad legitimam tantum, quæ proinde, cum sit odiosa, ultra id, quod de ea ibi expressum, extendenda non est. Et certè, cum revocatio hæc donationis in totum esset mera pœna fraudis commissæ, saltem ante latam sententiam, non teneri donatarium illum extraneum, ad restituendum totum, bene dicit Molin. l. c. Porro quod dictum hic de persona extranea, idem dicendum de liberis, dum uni facta donatio cum animo fraudandi ceteros. Brunem. ad *L. 3. c. de revocat. donat. n. 2.* Muller. ad stru. h. t. th. 14. lit. 1. Et quod dictum de liberis, intelligendum de liberis, siue sint primi, siue ulterioris gradûs, item etiam si posthumi. item de collateralibus germanis & consanguineis, quibus de cæterò legitima debetur; salvo tamen inter has personas ordine successionis. Lauterb. §. 43. Item de parentibus ascendentibus, ita ut ex his competat illud jus revocandi donationem inofficiosam factam à liberis usque ad legitimam iis debitam, Molin. l. c. in fine. Castrop. cit. p. 30. §. 3. n. 3. de Lugo, d. 23. n. 203. Laym. l. 3. rr. 4. c. 12. n. 18. Pich. h. t. n. 49. Arg. l. 4. c. de inoff. donat. cum querela inofficiosa donationis inducta ad similitudinem inofficiosa testamenti l. ult. e. eod. hæc autem non minus competat parentibus quam liberis juxta *l. 15. ff. de inoff. testam.*

2. Extenduntur hæc dicta de revocatione inofficiosa donationis ad casum, in quo reipsa est liberalis donatio, extrinsecè verò simulatur esse venditio, permutatio aliuvè contractus ex causa onerosa, Lauterb. §. 44. Secus est, seu locum non habet revocatio, seu querela inofficiosa donationis, ubi pater verè & reipsa titulo oneroso alienavit quid in præjudicium legitimæ liberorum, ita ut alienatio illa ne quidem usque ad legitimam revocari possit. Clar. cit. q. 24. n. 5. Covar. in c. Raynut. de restam. §. 10. n. 9. Fachin. l. 6. contro. c. 85. Laym. l. c. Castrop. l. c. §. 3. n. 1. eò quòd parentes, dum vivunt, cum rerum suarum dominium habeant, alienare possunt, & quos voluerint, contractus celebrare. *L. non usque adeo. ff. si à parent. quis fuerit manu miss.* ubi autem alienatio facta in fraudem filiorum probaretur, revocanda erit & rescindenda, non secus, ac facta in fraudem creditorum. Castrop. l. c. n. 2. saltem usque ad legitimam, si tertius, cui alienata conscius fuerit fraudis, ut sentit. Clarus. l. c. tanquam æquius contra alios à se citatos, volentes, ne quidem in hoc casu fraudis ullatenus revocandam alienationem, Uti etiam revocationi locum non esse, si pater bona sua usque ad amissionem vel imminutionem legitimæ liberorum ludo perdidisset, dicit Lauterb. l. c. eò quòd dicta revocatio seu querela hæc actio subsidiaria; pecunia autem ludo perdita aliâ viâ repeti possit, juxta *L. fin. de aleatorib.*

3. Resp. Secundò: Ut hæc revocatio seu querela institui possit, requiritur, ut donatio ab initio statim sit inofficiosa, & insuper legitima tempore mortis non sit salva. *L. 1. & seq. c. h. t.* Unde si pater plures donationes fecit inter vivos diverso tempore quarum primæ modum legitimum non exceperunt, posteriores, tantum, quibus demum imminuta vel